התחמיץ והרכב המנה

עופר קרול, החקלאית.

הדילמה הקבועה היא מתי לקצור את התחמיץ. מוקדם עם יבולים נמוכים או שמא מאוחר יותר עם יבולים גבוהים יותר. לעופר קרול יש דעה חד-משמעית בנושא.

עונה הבוערת מאחורינו, התחמיצים בבור ומחיר הגרעינים והכוספאות בעליה מתמדת. תמיד וגם עכשיו יש מקום לחשוב ולבחון דרכים אחרות מאלו שהורגלנו להן.

ברשימות קודמות עסקנו בשאלת תמחור התחמיץ, רפת "כוללת" ו/או הפרטה מלאה ומחיר בתנאי שוק. הפעם וכדי להסיר ספק ולהימנע מויכוח נבחן תחמיץ חיטה בשני מועדי קציר והתנאים לשילובם במנה.

מקובל במקומותינו שתחמיץ הנקצר בפריחה חייב במחיר גבוה מעל זה שנקצר בגרעין מלא. במבחן שערכנו השווינו שני תחמיצים ושתי מנות כאשר בדוגמא האחת התחמיץ נקצר בפריחה (כשר לפסח) והשני בסוף מילוי הגרעין (חלד"ג) ובגין ההבדלים שנמצאו ביבול החומר היבש ובהתאם להמלצות ועדת ההזנה נקבע הפרש המחיר בניהם לכדי כ-30%. (בעוד שלדעתי ההפרש צריך להיות קטן יותר ואם בכלל במידה ונשכיל לבחור את הזן המתאים).

קציר במועד

נערך מבחן להרכב הכימי של התחמיצים ונמצאו התוצאות הבאות:

	(נתונים ב % חומר יבש)	
	תחמיץ "חלד"ג"	תחמיץ "כשר"
חומר יבש	32	32
חלבון	12.5	8.5
דופן תא	60.0	54.0
ליגנין	3.3	5.0

נבחנו שתי מנות, האחת עם התחמיץ ה"כשר" ובגינו הערכנו כי די בדרישה של כ-1.72 מגק"ל, עם 4 ק"ג דופן תא גס במנה מתוכננת של 20 ק"ג חומר יבש (הערכה להשפעה החיובית על הנעכלות שיש לתחמיץ הצעיר בריכוז נמוך של ליגנין) והמנה השנייה בריכוז של 1.76 מגק"ל/ק"ג חומר יבש ועם 3.4 ק"ג דופן תא ממזון גס.

עלות חומרי גלם במנת התחמיץ "הכשר" - 20.12 ₪ ובמנה "הרגילה" 21.20 ₪. הפרש של 1.08 ₪ שהם למעשה הפרש יומי של 1.35 ₪ לטובת התחמיץ "הכשר" בגין תאבון ממוצע של 125%.

הרעיון של הקטנת הריכוזיות באביסת מזון גס איכותי אינו חדש והוא מהווה אבן בניין יסודית ומוכרת לכל מי שמצוי בתורת ההזנה. המכפלות הכספיות פשוטות ופוטנציאל התעוזה והחלפת התחמיץ השגרתי ו"הזול" בתחמיץ היקר הוא בהוזלת עלות המזון השנתית לרפת בת כ-300 פרות בסכומים של עד כ-150,000₪

בשנה ובנוסף שיפור אנרגיה נטו/ק"ג חומר יבש, בבריאות, בפוריות ועוד דברים טובים ויפים נוספים כגון זה.

תרגיל המחשב קל וניתן להדגמה בכל עת. מה שנותר הוא למצוא את מי שיעז וינסה את הדבר הלכה למעשה ותהא הברכה שרויה עליו ועל רפתו ומשקו. ■